

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานบริการและเผยแพร่วิชาการ สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลตำบลพลวง โทร ๐-๓๙๓๐-๙๒๘๔

ที่ จบ ๕๓๗๐๑/-

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานสรุปผลการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการงานศาสนพิธีและมารยาทไทย จังหวัดจันทบุรี

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลพลวง

ตามที่ข้าพเจ้า นางสาวปวีณา ไกลบาป ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน และนางสาวคชาพร เจียมสูงเนิน ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาชำนาญการ ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการงานศาสนพิธีและมารยาทไทย จังหวัดจันทบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ ห้องมณีนทิพย์ โรงแรมนิวแทรวิล ลอดจ์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี นั้น

ข้าพเจ้าจึงขอสรุปรายละเอียดการเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

ความสำคัญของมารยาท คำว่ามารยาทหมายถึงกริยาจาที่เรียบร้อย ซึ่งหมายรวมถึง การแสดงออกทางกาย วาจาและใจ ถ้าไปในทางที่สุภาพเรียบร้อย ก็ถือว่าเป็นมารยาทดี การมีมารยาทดีเปรียบเสมือนมีอาวุธประดับกายที่งดงาม เป็นที่ชื่นชมและยอมรับของบุคคลรอบข้าง ผู้ที่มีมารยาทดีมักประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน เนื่องจากได้รับการยอมรับและเชื่อถือทางสังคม การมีมารยาทดีจึงเปรียบเสมือนใบเบิกทางไปสู่ความสำเร็จ บุคคลทั่วไปจึงควรเรียนรู้ความมีมารยาท เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

มารยาททางกาย ได้แก่ การแสดงออกทางกายที่ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้เช่นการยืน การเดิน การนั่ง การทำความสะอาด และเคลื่อนไหวร่างกาย

การยืนต่อหน้าผู้ใหญ่ หรือเฉพาะพระพักตร์ควรยืนตรง ขาชิด สันเท้าชิด ปลายเท้าห่างกันได้ มือควรปล่อยตรงไว้ด้านข้างหรือประสานกันไว้

การเดินกับผู้ใหญ่ ควรเดินเอียงหลัง อย่าก้าวล้ำหน้า แกว่งแขนตามสบาย ถ้าเป็นการเดินในขบวนพิธี ให้เดินแบบสุภาพสำรวม ไม่พูดคุยโดยไม่มีเหตุจำเป็น การเดินผ่านผู้ใหญควรค้อมตัวลง แต่ถ้าผู้ใหญ่นั่งอยู่กับพื้นให้คลานผ่านไป แต่ถ้าผู้ใหญ่นั่งบนเก้าอี้ให้ใช้การคุกเข่าแล้วเดินเข้าผ่านไป

การนั่งเก้าอี้ต่อหน้าผู้ใหญ่ ควรสำรวมนั่งตัวตรง ไม่พิงพนัก มือวางประสานกัน ปลายเท้าเผยเล็กน้อย

การลุกจากเก้าอี้ ให้อย่ตัวขึ้นแล้วเอี้ยวตัวจับพนักเก้าอี้เลื่อนไปด้านหลังแล้วจึงลุกขึ้น อย่าใช้ขาดันเก้าอี้ไปด้านหลัง

การแสดงความเคารพด้วยการไหว้ จะมีอยู่ด้วยกันหลายแบบและหลายระดับ ดังนั้นจึงควรรู้จักเลือกใช้ให้ถูกต้อง เช่นการไหว้พระ ควรพนมมือให้นิ้วหัวแม่มือจรดคิ้วและปลายนิ้วชี้แนบหน้าผากจรดตีนผมแล้วค้อมตัวลงส่วนหญิงย่อตัวลง ส่วนการไหว้ผู้ใหญ่ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดปลายจมูกและปลายนิ้วชี้จรดคิ้วแล้วค้อมตัวลงส่วนหญิงย่อตัวลง การไหว้ผู้มีฐานะเสมอกันใช้การประนมมือให้นิ้วหัวแม่มือจรดปลายคาง ปลายนิ้วชี้จรดปลายจมูกไม่ต้องค้อมตัวและย่อตัว ส่วนการรับไหว้นั้นถ้ารับไหว้ผู้มีอายุน้อยกว่าให้ประนมมืออยู่ระดับอกให้ปลายนิ้วชี้อยู่ตรงปลายคางแล้วก้มหน้าเล็กน้อย

การแสดงความเคารพด้วยการกราบ การกราบสามารถทำได้ทั้งขณะนั่งและขณะยืน เช่นการกราบพระพุทธรูปหรือพระภิกษุ ต้องให้ใบหน้าก้มลงแตะหลังมือที่แบคว่าลงบนพื้นหรือฐานรองรับ การกราบฆราวาสที่มีเกียรติสูงให้ใบหน้าก้มแตะสันมือที่ฐานรองรับการกราบเบญจางคประดิษฐ์ ต้องให้หน้าผาก มือ เข่า จรดพื้น ด้วยการนั่งคุกเข่าปลายเท้าตั่ง ประนมมือระดับอก แล้วก้มลงกราบให้หน้าผากจรดพื้นโดยแบมือออก

การแสดงความเคารพด้วยการกราบถวายบังคม เป็นการแสดงความเคารพต่อบุรพกษัตริย์ทั้งในโอกาสที่เป็นพิธีการและไม่เป็นพิธีการ เริ่มด้วยการกราบนั่งประนมมือคุกเข่ากราบมือตึงหนึ่งครั้ง จากนั้นประนมมือไว้ที่อก เหยียดแขนตรงออกไปเบื้องหน้าระดับอก ศีรษะโน้มลงขนานกับแขน ตัวโน้มไปตามไปตามศีรษะ วาดวงแขนให้นิ้วหัวแม่มือที่ประนมอยู่มาจรดกลางหน้าผากที่งอขึ้นจนหงาย ลำตัวเอนไปเบื้องหลังเล็กน้อย แล้ววาดวงแขนกลับมาประนมมือที่อกลำตัวตั้งตรง ทำจนครบสามครั้ง

การแสดงความเคารพผู้เสียชีวิต ในลำดับแรกกราบพระพุทธรูปด้วยท่าเบญจางคประดิษฐ์สามครั้ง แล้วหันมากราบศพโดยนั่งพับเพียบหรือนั่งราบแล้วกราบให้ส้นมือตึงหนึ่งครั้ง

การถวายเครื่องราชสักการะ

“การวางพานพุ่ม”

ความหมายของพานพุ่ม

พานพุ่ม เป็นการนำคำนาม ๒ คำ มาประสมกันตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

พาน หมายถึง ภาชนะพิเศษชนิดหนึ่ง สำหรับจัดสิ่งของมีดอกไม้ ธูป เทียน เป็นต้น แล้วนำไปเป็นเครื่องสักการบูชา พระรัตนตรัย พระมหากษัตริย์ ครู อาจารย์ หรือผู้ที่เคารพนับถือเนื่องในโอกาสต่าง ๆ

พุ่ม หมายถึง ลักษณะกิ่งก้านและใบของต้นไม้ที่รวมกัน หรือดอกไม้ที่นำมาจัดเป็นทรงพุ่มมีลักษณะอย่างพนมมือ เช่น พุ่มดอกไม้ พุ่มทอง พุ่มเงิน หรือช่อดอกไม้ไฟอย่างหนึ่ง หรือการนำดอกไม้มาเสียบกับซี่ไม้เป็นชั้น ๆ มีลักษณะกลางพองเป็นรูปพุ่ม

พานพุ่ม หมายถึง พานที่มีดอกไม้หรือวัสดุซึ่งช่างได้ประดิษฐ์เป็นทรงพุ่มแล้วนำมาวางไว้บนพาน อันถือเป็นเครื่องสักการะหรือบูชาชั้นสูงของไทย ที่ช่างประดิษฐ์ไทยได้นำดอกไม้หรือวัสดุต่าง ๆ มาคิดประดิษฐ์ประดอยจัดทำขึ้น และจัดแต่งเป็นทรงพุ่ม แล้วนำมาวางไว้บนพานเพื่อนำไปเป็นเครื่องบูชาหรือสักการะสิ่งที่เคารพนับถือ เช่น พระรัตนตรัย พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ และบรรพบุรุษที่เคารพนับถือ อันเป็นการแสดงออกถึงความเคารพ และความจงรักภักดีในโอกาสต่าง ๆ

ประเภทของพานพุ่ม

๑. **พานพุ่มเทียน** คือ การนำเทียนไขมาหลอมแล้วเทลงในแบบที่เป็นทรงพุ่ม เมื่อได้รูปร่างเทียนที่เป็นทรงพุ่มแล้ว จะนำมาวางไว้บนพาน เรียกว่า พุ่มเทียน ซึ่งถือเป็นโบราณราชประเพณีที่สถาบันพระมหากษัตริย์ได้สืบสานมาโดยลำดับในพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลถวายพุ่มเทียน เนื่องในวันอาสาฬหบูชา และเทศกาลเข้าพรรษา ของทุกปี

๒. **พานพุ่มดอกไม้สด หรือพานพุ่มดอกไม้** คือ ช่างประดิษฐ์ดอกไม้ไทยได้นำดอกไม้สด ได้แก่ ดอกบัว ดอกกุหลาบ ดอกจำปี ดอกไม้อื่น ๆ มาจัดแต่งเป็นทรงพุ่ม มีลักษณะคล้ายพนมมือ นำมาตั้งไว้บนพาน แล้วนำไปตั้งบูชาพระรัตนตรัย หรือนำไปวางเป็นเครื่องสักการะ แล้วแต่กรณี

๓. **พานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน** คือ การนำผ้าตาดทอง ตาดเงิน เป็นต้น มาประดิษฐ์แล้วนำมาจัดแต่งประกอบกับวัสดุหรือโคมเป็นทรงพุ่ม นำมาตั้งไว้บนพาน แล้วนำไปตั้งบูชาพระรัตนตรัย หรือนำไปวางเป็นเครื่องสักการะแล้วแต่กรณี

การวางพานพุ่ม

การตั้งหรือการวางพานพุ่ม มีวัตถุประสงค์ของการตั้งหรือการวาง ๒ ประการ คือ

๑. การตั้งหรือการวางพานพุ่มเป็นเครื่องบูชา

๑.๑ การตั้งหรือการวางพานพุ่มดอกไม้สด หรือดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นเครื่องบูชา ให้ประดิษฐาน พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระฉายาลักษณ์ ที่โต๊ะหมู่ตัวบน (ตัวสูงสุด) แล้ววางพานพุ่มที่โต๊ะหมู่ตัวรอง ด้านข้างและด้านหน้าให้ครบจำนวนโต๊ะหมู่ที่ใช้จัดเป็นที่บูชา

๑.๒ การตั้งหรือการวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน เป็นเครื่องบูชา ให้จัดตั้งหรือวางพานพุ่มทองไว้ ที่โต๊ะหมู่ตัวรองทางด้านขวาของพระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระฉายาลักษณ์ และวางพานพุ่มเงินทางด้านซ้ายของ พระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระฉายาลักษณ์ โต๊ะหมู่ตัวรองด้านหน้าให้วางพานพุ่มไว้อีก ๑ พุ่ม (ตามความเหมาะสม) ส่วนโต๊ะหมู่ตัวล่าง (ตัวที่ต่ำสุด) ให้วางกระถางธูป และเชิงเทียน หรือพานกรวยดอกไม้ธูปเทียนแพ หรือ เครื่องทองน้อย แล้วแต่กรณี

อนึ่ง สำหรับกรณีที่พานพุ่มที่มีพู่ ในการวางเป็นเครื่องบูชาให้หันด้านที่เป็นพู่ออกมาทางด้านนอก (โดยให้พู่อยู่ทางด้านผู้วางหรือผู้ตั้ง)

๒. การตั้งหรือการวางพานพุ่มเป็นเครื่องสักการะ

๒.๑ การวางพานพุ่มดอกไม้สด เป็นเครื่องสักการะ ส่วนมากจะวางเพียง ๑ พาน หรือ ๑ คู่ ตามความเหมาะสม ดังนั้น จะมีการตั้งพานพุ่มบูชาไว้ที่โต๊ะหมู่ตัวรองตัวอื่น ๆ ก่อน เพื่อเป็นการประดับให้มีความเรียบร้อย และสวยงามแล้ว เว้นโต๊ะหมู่ตัวรองที่ตั้งอยู่ด้านหน้าไว้ ๑ คู่ (กรณีวางพานพุ่มเป็นคู่ แต่ถ้าหากวางพานพุ่มเพียงพาน เดียวก็จะเว้นโต๊ะหมู่ตัวรองด้านหน้าว่างไว้) เพื่อเป็นการจัดเตรียมไว้ให้ประธานวางพานพุ่ม ในกรณีที่วางเป็นคู่ให้ประธาน วางพานพุ่มทางด้านขวามือของประธานก่อน แล้วจึงวางพานพุ่มทางด้านซ้ายมือประธาน ส่วนโต๊ะหมู่ตัวล่าง หรือตัวต่ำสุด ให้ตั้งกระถางธูป เชิงเทียน หรือพานกรวยดอกไม้ธูปเทียนแพ หรือเครื่องทองน้อย แล้วแต่กรณี

ในกรณีวางพานพุ่มคู่ และให้วางพานพุ่มด้านขวามือของผู้วางก่อน แล้วจึงวางพานพุ่มทางด้านซ้ายมือ เนื่องจากวัฒนธรรมประเพณีของสังคมที่ปฏิบัติสืบสานกันมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ได้ให้ความสำคัญของการเวียนขวา เช่น เมื่อ จะเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ก็ให้กระทำทักษิณาวรรตก่อน ซึ่งเป็นการแสดงความเคารพก่อนเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ แม้ใน ปัจจุบันนี้ก็ให้ความสำคัญทางขวามือเป็นหลัก ดังนั้น ในปัจจุบันเมื่อมีกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้นว่า วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา ก็จะมีการเวียนเทียนรอบอุโบสถเพื่อเป็นการรำลึกถึงพระพุทธองค์ อันเป็นการ แสดงความเคารพอย่างสูงสุดของศาสนิกชน

๒.๒ การวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน ให้วางพานพุ่มทองไว้ทางด้านขวามือของผู้วางก่อน แล้วจึงวางพานพุ่มเงินทางด้านซ้ายของผู้วางเป็นลำดับต่อมา สำหรับพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน ที่ใช้วางเป็นเครื่องสักการะ หรือเป็นเครื่องบูชานั้น ไม่ควรใช้พานพุ่มที่มียอดเป็นฉัตร เนื่องจากฉัตร เป็นสัญลักษณ์หรือเครื่องอิสริยยศของสถาบันพระมหากษัตริย์

อนึ่ง สำหรับการวางพานพุ่มที่ใช้วางเป็นเครื่องสักการะ หากเป็นพานพุ่มที่มีพู่ ให้วางโดยหันพู่ไปในทิศทางที่ตั้งพระพุทธรูป พระบรมฉายาลักษณ์ พระฉายาลักษณ์ หรือสิ่งที่คุณวางต้องการสักการะอันเป็นการแสดงความเคารพ

ข้อควรระวังในการจัดพานพุ่ม

การถวายพานพุ่มซึ่งใช้ฉัตร ๙ ชั้น ประดับเป็นยอดพานพุ่มนั้นเป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะฉัตร ๙ ชั้น เป็นเครื่องประกอบพระบรมชาติดิยราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ จึงไม่เป็นการบังควรอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้เป็นยอดพุ่มตามที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนี้

ยอดของพุ่มต้องเป็นวัสดุเช่นเดียวกันกับที่ใช้ทำเป็นตัวพุ่มแล้วต่อขึ้นเป็นยอด ซึ่งแต่เดิมนั้นใช้ดอกไม้สดประดิษฐ์เป็นพุ่ม แต่ปัจจุบันใช้วัสดุที่นอกเหนือจากดอกไม้สดประดิษฐ์เป็นพุ่มแทน

การแต่งกาย

ข้าราชการ การแต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญราชอิสริยาภรณ์

พลเรือน การแต่งกายชุดสุภาพหรือสากล

การถวายความเคารพ

ข้าราชการ ถวายความเคารพ โดยทำวันทยาหัตถ์ (สวมหมวก) กรณีไม่สวมหมวก สุภาพบุรุษ ทำโค้งคำนับ สุภาพสตรี ทำถอนสายบัว

พลเรือน สุภาพบุรุษ ทำโค้งคำนับ สุภาพสตรี ถอนสายบัว

แนวทางปฏิบัติการถวายเครื่องราชสักการะ

(วางพานพุ่มเงิน – พานพุ่มทอง)

แนวทางปฏิบัติ

๑. การวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน และเปิดกรวยกระทงดอกไม้ เพื่อถวายราชสักการะที่โต๊ะหมู่บูชาหน้าพระบรมรูป พระบรมฉายาลักษณ์ พระรูปหรือพระฉายาลักษณ์ ตามธรรมเนียมให้ถือปฏิบัติดังนี้

๑.๑ การจัดวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน ซึ่งประกอบเป็นเครื่องสักการะในกรณีจัดวางแทนหรือโต๊ะหมู่บูชาเพื่อประดิษฐานพระบรมรูป พระบรมฉายาลักษณ์ พระรูปหรือพระฉายาลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการจัดวางในลักษณะถาวรหรือจัดวางในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นโอกาสสมหามงคลต่าง ๆ จะวางพานพุ่มทองไว้ด้านขวาและพานพุ่มเงินไว้ด้านซ้ายของพระบรมรูป พระฉายาลักษณ์ พระรูป หรือพระฉายาลักษณ์

๑.๒ การวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน ในการประกอบพิธีถวายราชสักการะ สามารถดำเนินการได้ ๒ แบบ

แบบที่ ๑ กรณีเป็นพระบรมรูปหรือพระรูปขนาดใหญ่ เช่นพระบรมราชานุสาวรีย์ หรือพระราชานุสาวรีย์ และมีแท่นสำหรับวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน ไว้ถาวร ให้จัดโต๊ะสำหรับวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน ๑ – ๒ ตัว ต่างหากวางไว้ตรงกลางพระบรมรูป และเมื่อเริ่มพิธีให้ประธานในพิธีวางพานพุ่มทองก่อนทางด้านขวาของผู้วาง และวางพานพุ่มเงินทางด้านซ้ายของผู้วางตามลำดับบนโต๊ะที่จัดเตรียมไว้ จากนั้น จึงเปิดกรวยกระทงดอกไม้เป็นลำดับถัดไป อนึ่ง หลังจากเสร็จสิ้นพิธีจึงให้เจ้าหน้าที่เชิญพานพุ่มทอง และพานพุ่มเงินจากโต๊ะไปวางไว้บนแท่นด้านขวาและด้านซ้ายของพระบรมรูปหรือพระรูป เช่นเดียวกับข้อ ๑.๑

แบบที่ ๒ กรณีเป็นการจัดโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระบรมรูป พระบรมฉายาลักษณ์ พระรูปหรือพระฉายาลักษณ์เพียงชุดเดียว เมื่อเริ่มพิธีให้ประธานวางพานพุ่มทองไว้ด้านขวา (ด้านซ้ายของผู้วาง) และพานพุ่มเงินไว้ด้านซ้าย (ด้านขวาของผู้วาง) ของพระบรมรูป พระบรมฉายาลักษณ์ พระรูปหรือพระฉายาลักษณ์ ตามลำดับ โดยไม่ต้องดำเนินการตามแบบที่ ๑

๒. การถวายราชสักการะในรัฐพิธีและพิธีการเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ เช่น การถวายราชสักการะสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งกำหนดให้มีการวางพานพุ่มดอกไม้สด หรือวางพวงมาลา และจุดเทียนธูปถวายราชสักการะ นั้น ให้ถือปฏิบัติโดยวางพานพุ่มดอกไม้สดหรือพวงมาลาก่อน แล้วจึงจุดเทียนธูปถวายราชสักการะตามลำดับ (จุดเทียนก่อนธูป)

๓. กรณีที่การจัดวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน หรือพานพุ่มดอกไม้สดไว้ก่อนพิธีการ และให้ประธานในพิธีเป็นผู้เปิดกระถางดอกไม้ หรือจุดเทียนธูปถวายราชสักการะเมื่อเริ่มพิธีนั้น สามารถกระทำได้ โดยหากเป็นพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน ให้ถือปฏิบัติตามข้อ ๑

ลำดับพิธีการ

๑. ลำดับการลงนามถวายพระพร ถ้าจะกำหนดจัดให้มีพิธีการวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน ที่โต๊ะหมู่บูชาและการเปิดกรวยกระถางดอกไม้บนธูปเทียนแพ ให้วางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน ก่อนแล้วเปิดกรวยกระถางดอกไม้ธูปเทียนแพ ที่หน้าพระบรมฉายาลักษณ์ เสร็จแล้วถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ เป็นเสร็จการ

๒. การจัดงานรัฐพิธี และพิธีการเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันยุทธหัตถี ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ให้วางพานพุ่มดอกไม้ที่โต๊ะหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์ แล้วจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย แล้วถวายความเคารพพระบรมราชานุสาวรีย์ แล้วจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย แล้วถวายความเคารพพระบรมราชานุสาวรีย์ เป็นเสร็จการ

๓. กรณีตามข้อ ๑ และข้อ ๒ หากผู้จัดจัดวางพานพุ่มทอง – พานพุ่มเงิน หรือพานพุ่มดอกไม้สดไว้ที่โต๊ะหมู่บูชา ก่อน เมื่อผู้เป็นประธานมาถึง ถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์หรือพระบรมราชานุสาวรีย์ เปิดกรวยกระถางดอกไม้บนธูปเทียนแพ หรือจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย ตามแต่กรณี แล้วถวายความเคารพ เป็นเสร็จการ

เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. ฝึกปฏิบัติ และรับมอบเกียรติบัตร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ปวีณา ไกลบাপ
(นางสาวปวีณา ไกลบাপ)
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

คชาพร เจียมสูงเนิน
(นางสาวคชาพร เจียมสูงเนิน)
นักวิชาการศึกษาชำนาญการ